

Fremstridt baade i materiel og andre Henseender. Det var der under Ministeriet Frijs; men hvorfor? Fordi det var et parlamentarisk Ministerium; det stod i Grundloven, i Grundlovens Mand, hævde den dens Forudsætninger; jeg er forvissat om, at dens Chef satte en Ære i at værne disse Forudsætninger, værne sin egen Lov saa vel som den nuværende Minister, hans Afgang blev jo derfor ogsaa parlamentarisk. Men det er det, den hviiterede Minister tager feil af sig selv med; han er ikke til at kjende igjen. At der dagligdags, naar der skal udrettes Noget, og det parlamentariske Maasineri, bestaaende af 3 Faktorer, skal virkelig frembringe gavnlig Frukt — at det da skal ske gennem Overenskomst og Forhandling med gjensidig Imødekommen, det er jo en selvfølgelig Sag. Det er Grundlovens simple Ord, at ingen Lov kan komme frem uden Folkethingets, Landstingets og Regeringens Tilslutning, saa derom behøver man ikke at disputere; men det er jo Grundlovens Mening, at den besværgende Faktor i Forhandlingen, Overenskomsten, skal være Ministeriet. Det er den Ledende, derfor har Grundloven sat det saaledes, at Ministeriet taler her, taler ovenpaa i Landstinget og taler i Statsraadet — alle tre Steder er det for at mægle, jævne og fjerne Misforstaaelser og derved se at komme igjennem. Har det nuværende Ministerium før og har det nu i den sidste Tid vist noget som helst Tegn paa, at det forstaaar denne Ministeriets grundlovmæssige Opgave, at det benytter det grundlovmæssige Prærogativ, det saaledes har til at komme til Orde hos alle tre Faktorer, saaledes at det gjør sin Indflydelse gjældende og væerner om den rette Forstaaelse mellem de forskjellige Faktorer, selv om det ikke billiger Forstaaelsen? Absolut Nei. Vi behøve ikke at gaa langt i saa Henseende. Derom skal jeg nu gjøre et Par Bemærkninger i samme Retning som det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (B. Holm). Mine Herrer erindre meget vel, at jeg sagde den Gang i 1875, at naar vi kunde lade et Landstingsmand af yderste Høire som Formand for Jællsesudvalget gaa til Ministeriet og sige, at, naar Ministeriet vilde erklære sig for at gaa, vilde man bryde andre tidligere indgaaede Overenskomster og blive enig om en Finantslov, naar man kunde gjøre det under de daværende Forhold — sagde jeg til nogle af mine Kolleger den Gang — saa maa De sige Dem selv, at det bliver et Landstingsministerium. Det blev Godsæerne, som nu havde brugt de Nationalliberale længe nok og troede at kunne staa paa egne Ben. Dog antog ogsaa jeg om

Jærd saa nøie i Landstinget, at jeg deri troede at se nogen væsentlig Forandring i hans Stilling fra Tredserne — at hans Navn eller hans Stilling fra Tredserne vilde blive Borgen for, at selv om vi fik et strengt konserveret Ministerium, kunde det mulig en Tid gaa under dette med Nytte, indtil Oppositionen blev stærk nok til i Kraft af sin konstitutionelle Ret, og dertil utvivlsomt med en vis Anerkjendelse af den offentlige Mening, at kunne gjøre større Krav. Men det varede jo meget kort, inden Conseilspresidenten viste Kulør. Jeg skal henvise til Ministeriets officielle Organ, Berlingske Tidende fra Marts Maaned 1877. Der siger Ministeren efter dette Blad, og det er konstateret ved Ministerens egen Underskrift: Saa længe mine Venner staa mig bi, skal jeg ikke trættes i Kampen mod Flertallet. Er det en Forhandlingens Minister, der taler saaledes? Er det en Minister, der forstaaar sin Stilling som ledende, mæglende Mand med denne Forfatning, som sidder i Statsraadet og i Landstinget og Folkethinget for at fremkalde Overenskomst? Er det en Mand, der stiller sig det til Opgave at bringe Forsoning og Fred til Veie, at tage i Beslag de Kræfter i Samfundet, der ville bygge Landet op med Love. Jeg siger: Denne Udtalelse af Conseilspresidenten er som en knyttet Næve mod Forhandlingspolitikken, og det var som en knyttet Næve lige i Ansigtet paa det danske Folkething og alle dets Vælgere. Fra nu af vidste man, hvad Ministeriet førte i sit Skjold, nemlig hvad vi ikke nogenstunde have sagt, og hvad det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) havde Uret i at lægge mig i Munden: en Kamp paa Kniven. Det maatte opfattes som, hvad det var, en Kamp paa Kniven fra Godsæerministeriet mod Oppositionen og navnlig mod det store Vælgerkorps, den repræsenterer. Fra det Dieblit er Manden i den nuværende Grundlov, Grundlovens Ord og Grundlovens Forudsætninger brudt. En Minister, der har det Syn paa sin Opgave, at han tror at kunne sige, at han med nogle Venners Bistand ikke skulde trættes i Kampen mod Flertallet af det Folk, hvis Held og Lykke han skulde fremme, bryder Grundlovens Mand og Forudsætning. Kort Tid efter — nogle Maaned efter — havde vi ogsaa dette Ministeriums første Provisorium. Hvad er nu den egentlige Mening med hele denne Politikk? Det kunne vi sige i saa Ord: Godsæernes Herredømme tilbage igjen som i tidligere Dage. Nylig sade deres Fædre, som nu sidde her — ikke Conseilspresidentens Fædre, men ellers deres Fædre, som støttede den nu-